

פרשת-הטילים הבריטית על פרשת-דרכים

★

ב-13 באפריל הודיעה ממשלת-בריטניה על ביטול תכנית ליצור טילים אשר כבר עלתה לאומה בלמעלה מ-100 מיליון לירות-שטרלינג. נפסקת העבודה על הרקטה "בליסטראק" (הפס הכחול), שנועדה לשאת ראשי-נפץ גרעיניים למרחק כ-4,000 ק"מ. ההחלטה נתקבלה בעצת מביני-הדבר הצבאיים של הממשלה. מיניסטר-ההגנה, ד. ווטקינסון, אמר בבית-הנבחרים כי ממשלת אוסטרליה (שבארצה נערכו ניסויי-הירי של רקטות בריטיות) "קיבלה בשל-מות" החלטה זו. לדברי המיניסטר נקבעו עתה בתור עובדות הן פגיעותם של טילים המשוגרים מעמדות נייחות והן אי-המעשיות שבשיגור טילים לטוחים-נכרים ממטוסים נייזים. לעומת זאת, חיל-המפציצים הגרעיני האסטרטגי של בריטניה נחשב ל"תרומה תכליתית ורב-ת-ערך לעצמת-ההרתעה של העולם החפשי", ויוסיף להיות בגדר תרומה כזאת במשך עוד שנים אחדות. כן אמר ה. ו. כי מוקדם מדי עדיין לומר ב"איו מן האפשרויות השונות, או מצי-רופיהן השונים" יבחרו בתור המתאימה ביותר

ממשלת בריטניה, לפי הידיעות וההערות כות בעתונות הבריטית הרצינית, עומדת בפני ברירות קשות בשטחים אחדים של ענייני-ההגנה: כוח-ההרתעה בריטי עצמי — כן או לא? וכיצד? כוחות-צבא שיסוד חימושם ותפעולם "גרעיני" — או כאלה החמושים נשק "מקובל" (ואפילו הוא חדיש מאוד) והמותאמים, בין השאר, למלחמות "מוגבלות"? צבא מתנדבים-שכירים "סדירים" — או שיבה אל שר-מוש (חלקי) בחיילי שירות-חובה? צירופי-הדעות שונים בכל אחד מכלי-המבטא. אך משותפת לרובם נימה בקור-תית, חריפה-למד, כלפי חלקים גדולים של מדיניות-ההגנה הרשמית. בחינה אחת של הבקורת נשקפת מתוך מאמר-מערכת ב"ספיקטיטור": —

"כפי שהוכיח החשב-הכללי של המדינה, בוזבוז סכומים גדולים מאוד (אומדן-ההוצאה המקורי — 8 מיליון לירות-שטרלינג; ההוצאה עד כה — 110 מיליון) על טילים-מונחים. ייצורם שובש כל-כך על-ידי השהיות שונות עד שהפכו למושגים עוד בטרם הגיעו אי-פעם לשלב של שימוש-מבצעי. עתה עומדת הממשלה בפני העובדה כי אין היא יכולה עוד להמשיך בהגשמת תכנית גרעינית כל-כוללת — אשר תקיף הן טילים מושתת-ייבשה והן אלה המוצבים בצוללות; פשוט, דבר זה חורג מתחום יכולתה הכספית. התשובה הנכונה לבעיה זו יכולה להיות ויתור על שני הסוגים גם-יחד, וקבלת אסטרטגיה כזאת בשביל המערב אשר במסגרתה תסתלק בריטניה מיומרתה למעמד של מעצמה-גרעינית בפני עצמה. אם לא נשכיל לנהוג כך, כי אז ודאי שהרעיון של טילי-צוללות הוא הנכון. אלא שנטישת התכנית הישנה בענין טילים מושתת-ייבשה תעמיד את הממשלה (ואת מר סנדיס, מי שהיה מיניסטר-ההגנה ועתה הנו מיניסטר לעניני תעופה) במצב מאוד בלתי-נוח; היא תיראה באור אילי ביותר לכשיגלו ספרי-החשבונות שמיליונים רבים נמחקו מתוכם כהוצאה שירדה-לטמיון."

הקטע נמסר לסידור בראשית אפריל ש. ז. מתוך ההנחה שבחבורת השוטפת של "מערכות" ישמש הוא ציון לבעיה חמורה: בפניה לוועמדה מערכת-ההגנה הבריטית. אך עוד בטרם נדפסה חוברת קצ"ח זו, כבר נתבשרנו על הפתרון שניתן לאותה בעיה (ואשר בא מוקדם יותר מכפי שאפשר היה לצפות). "קשר-ג'ורדאנס" של בעית הטילים הבריטית (ביתר-דיוק — בעית הטילים הבין-יבשתיים או לפחות לסוחר-ביניים, אשר לפי עצם מהותם מוכרחים להיות גם טילים גרעיניים) לא הותר ע"י ממשלת-מקמילאן כי אם נחתך על ידה. הודעתה של סוכנות "רויטר", ניתנת כאן כלשונה:

קני. זהו טיל-בליסטי אויר-קרקע, הנושא ראש-נפץ גרעיני וטוחו מתקרב ל-2,000 ק"מ. ראשי מערכת-ההגנה של ארה"ב כינוהו "עצמת-המחץ הניידת ביותר אשר נתגלתה אי-פעם בתולדות החימוש".

ימים ספורים לאחר ההודעה הנ"ל ביקר ד. סנדס (מיניסטר-התעופה הבריטי) בפאריס וניהל מו"מ על פיתוח בריטי-צרפתי משותף על טילים-מונחים. הכונה היתה, כמובן, לטילים קצרי-טוח יחסית — ובראש-וראשונה, לפי דברי העתונות, לטילים נגד-מטוסיים, אשר עליהם, וכן על הטילים הנגד-טנקיים ועל טילים "ארטי-לריים" — שטוחם אינו מספר עשרות, או אף מאות, בלבד של קילומטרים — מסתבר כי לא קלה "החלטת-הביטול" הבריטית הנ"ל.

מבחינה טכנית לנשיאת ראשי-נפץ גרעיניים ולהנחתתם. כן נודע לעתונות כי הממשלה הבריטית נאלצה להחליט כי אין עוד ביכולתה לשאת במעמסת כוח-הרתעה עצמאי, וכי מעתה תבקש היא את הפתרון בהשתלבות-גומלין צבאית רבה יותר עם בעלי-בריתה. הרוב סבורים כי עתה רק לארה"ב ולברית-השנים המשותפת אבים הכלכליים והצבאיים הדרושים בשביל פיתוח תכנית-טילים עצמאית. למשמע הודעת ה. ו. רבו בבית-הנבחרים הקריאות "התפטר?" — וזאת גם לגבי מיניסטר-התעופה, סנדס, אשר בשמשו מיניסטר-ההגנה טיפח הוא את ה"פס-הכחול" בתור הנשק בה"א-הידיעה העתיד של בריטניה. לפי ידיעות מושינגטון "זה כמה חדשים" שמנהלים מו"מ בריטי-אמריקני בדבר החלפת "פס-הכחול" ע"י "בוק-הרקיע" האמרי-

"הדים"

כמה עולה צבא?

הצבא היקר ביותר הוא צבא ארה"ב. ממוכן במלואו, מצויד ב-40,000 מטוסים ובהחזיקו במספר גדול של רקטות, בולע צבא ארה"ב בן 2.5 מליון החיילים כ-170 מליארד מארק מדי שנה בשנה, המתחלקים לכ-75,000 מארק בשנה לכל חייל. מבין עמי אירופה עומדת מערב-גרמניה, המוציאה 45,000 מארק לחייל, במקום השני אחרי בריטניה. חלקן של הוצאות הבטחון בהכנסה הלאומית הכוללת הגיע בשנת 1958 בארה"ב ל-11.5 אחוז, בצרפת ל-9.3, באנגליה ל-8.2 ובמערב-גרמניה ל-4.2 אחוז.

